L ng Văn Ph ng - Khoa Ngo i CT

Bàn chân khoèo là m t d t b m sinh khi n bàn chân b bi n d ng xoay xu ng d i. Trên th gi i c m t ngàn tr em sinh ra thì có 1 đ n 3 tr b t bàn chân khoèo. T t bàn chân khoèo khi n tr không th đi l i bình th ng do bàn chân quay vào trong, th m chí quay ng c ra sau. N u không đi u tr , t t bàn chân khoèo r t d th y, khi n tr đi l i khó khăn, kh s , b phân bi t đ i x và nghèo túng. các n c phát tri n, bàn chân khoèo th ng đ c phát hi n khi sinh và ch a tr s m. Ph n l n các n c đang phát tri n thi u các ch ng trình ch n đoán và đi u tr nh th .

D t t bàn chân khoèo

Các n□□c phát tri□n thích dùng ph□□ng pháp Ponseti đ□ đi□u tr□ bàn chân khoèo thông qua vài l□n n□n bó b□t và mang giày n□p mà không c□n các ph□u thu□t l□n, đau đ□n và t□n kém. Bàn chân khoèo □ bé đ□□c đi□u tr□ v□i ph□□ng pháp Ponseti nhìn không khác bàn chân c□a bé bình th□□ng. T□ l□ thành công c□a ph□□ng pháp Ponseti có th□ đ□t đ□n 95% n□u các bé đ□□c đi□u tr□ s□m trong 2 năm đ□u sau sinh và có tuân th□ mang giày n□p đ□y đ□.

Bàn chân khoèo đ□□c đi□u tr□ b□ng ph□□ng pháp Ponseti bao g□m vài l□n n□n và bó b□t mà không c□n ph□u thu□t ho□c ph□u thu□t r□t nh□. Th□i đi□m đi□u tr□ lý t□□ng là sau khi bé đ□□c sinh ra m□t hay hai tu□n. □ giai đo□n này, các gân và dây ch□ng bàn chân c□a bé còn m□m d□o nên vi□c đi□u tr□ s□ r□t thu□n l□i. Tuy v□y, đi□u tr□ sau 1 hay 2 tu□n tu□i cũng cho k□t qu□ r□t t□t.

Ngu□n g□c c□a bi□n d□ng bàn chân khoèo là do bi□n d□ng c□a x□□ng sên và di chuy□n vào trong c□a x□□ng ghe, v□i ph□□ng pháp Ponseti đã ch□ cho c□ ch□ vi□c ch□nh s□a. Ph□□ng pháp này b□t đ□u s□m sau sinh t□ 7- 10 ngày. N□u đ□□c phát hi□n và b□t đ□u đi□u tr□ tr□□c 9 tháng thì h□u h□t các bi□n d□ng có th□ đ□□c ch□nh s□a hoàn toàn. Th□i gian bó b□t kho□ng 6 l□n, b□t đ□□c thay hàng tu□n. Tr□□c khi bó tr□ c□n ph□i đ□□c n□n ch□nh bàn chân.

Công vi□c đ□u tiên c□a ph□□ng pháp này là ch□nh s□a bi□n d□ng lõm qua vi□c đ□t v□ trí c□a ph□n tr□□c bàn chân t□□ng đ□i th□ng tr□c v□i ph□n sau c□a bàn chân. Ch□ c□n ng□a ph□n tr□□c c□a bàn chân ta đã đ□t đ□□c chi□u dài c□a cung bàn chân t□□ng đ□i bình th□□ng.

Trong ph□□ng pháp Ponseti vi□c n□n ch□nh bàn chân khoèo c□n xác đ□nh ch□m x□□ng sên, đây là b□□c quan tr□ng và c□n thi□t. Đ□u tiên là s□ vào 2 m□t cá v□i ngón cái và ngón tr□ c□a bàn tay A, trong khi bàn tay B gi□ ngón chân và bàn chân, tr□□t bàn tay A v□ phía tr□□c c□a m□ng c□ chân đ□ s□ vào ch□m x□□ng sên, b□n có th□ c□m giác ch□ l□i lên b□ ngoài c□a ch□m x□□ng sên đ□□c ph□ trên m□t l□p da m□ng phía tr□□c m□t cá ngoài. Sau đó c□ đ□nh x□□ng sên b□ng cách đ□t ngón tay cái lên ch□m x□□ng sên, đ□ng th□i ngón tr□ c□a cùng bàn tay thì đ□t phía sau m□t cá ngoài, đi□u này giúp c□ đ□nh c□ chân trong khi d□ng bàn chân ngăn ng□a dây ch□ng mác gót sau kéo x□□ng gót v□ phía sau trong su□t th□i gian n□n ch□nh. Ti□p theo d□ng bàn chân trong t□ th□ ng□a, d□ng càng nhi□u càng t□t nh□ng ph□i chú ý đ□n s□ khó ch□u c□a đ□a bé, gi□ bàn chân b□ng cách ép nh□ nhàng trong 60 giây sau đó th□ ra. S□ ch□nh s□a có th□ hoàn toàn đ□t đ□□c sau 4-5 l□n bó b□t. L□n bó b□t th□ nh□t ch□ ch□nh s□a lõm và khép (bàn chân v□n còn g□p lòng). T□ l□n th□ 2 đ□n l□n th□ 4 thì ch□nh s□a khép và v□o vào. N□u sau 4-5 l□n bó b□t mà g□p lòng bàn chân ch□ c□i thi□n ít thì c□n ph□i ph□u thu□t c□t gân Achilles.

Các b c bó b t: M i l n bó b t c n ph i đ c n n ch nh.

Bó bông đ n: Bông đ n c n l p m ng đ đ t đ c hi u qu t o khuôn lên bàn chân, c n duy trì v trí bàn chân t i đa đã đ c n n ch nh b ng cách gi các ngón chân ngay t khi b t đ u bó b t.

Bó b t : Đ u tiên bó b t d i g i, b t đ u qu n 3-4 vòng các ngón chân (qu n lên c các ngón tay c a ng i ph), sau đó di chuy n d n lên, qu n b t nh nhàng đ u tay, h i ch t phía trên gót, Không nên c dùng l c ch nh s a sau khi đã qu n b t, dùng m t l c nh nhàng, không n liên t c ngón cái lên ch m x ng sên mà luân phiên n vào th ra đ ngăn ng a loét da. T o khuôn lên ch m x ng sên v trí bàn chân đã ch nh s a, còn ngón tr t o khuôn ph n trên x ng gót, cung bàn chân ph i đ c t o khuôn chính xác. Sau khi b t khô ti p t c đ n bông và bó b t lên t n g c đùi, c n tăng c ng b t phía tr c g i đ b t đ c v ng h n.

Dùng dao c t b t ph n mu chân cho đ n kh p ngón chân, ph n b t phía gan chân ph i gi l i đ nâng đ các ngón chân.

Bó b t sau khi c t gân Achilles: Sau khi c t gân bé c n đ c bó b t ngay v i bàn chân d ng 60-70 đ so v i m t ph ng trên c a x ng chày. Chú ý s d ng t i đa c a bàn chân so v i c ng chân là v trí ch nh s a quá m c bàn chân không bao gi đ c s p. B t bó đ c gi 3 tu n.

Sau khi tháo b t đ a tr c n đ c mang n p su t ngày và đêm trong 3 tháng, sau đó 12 gi ban đêm và 2-4 gi gi a ban ngày (lúc tr ng), ti p t c nh v y cho đ n khi tr đ c 3-4 tu i.

H ng d n cho b m sau khi bó b t cho tr :

- Ki m tra s l u thông máu c a bàn chân.
- Ki m tra b t có b tu t.
- C n gi b t khô ráo s ch s , không đ n c ho c n c ti u th m lên b t làm b t m t và h ng.